

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Цанимир Любомиров Байчев,

За дисертационен труд на тема:

**ИЗПЪЛНЕНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ ОТ КОСОВСКИ КОМПОЗИТОРИ НА
ФЕСТИВАЛИ ЗА КЛАСИЧЕСКА МУЗИКА В КОСОВО (от 2000 до 2018)**

**PERFORMING WORKS BY KOSOVO COMPOSERS AT FESTIVALS OF
CLASSICAL MUSIC (From 2000 to 2018)**

на Исмет Беджети

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

Професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство;

Научна специалност: „Музикознание и музикално изкуство“, форма на докторантура:
свободна,

Програма/Департамент: Музика

Данни за докторанта

Исмет Беджети завършва магистърска степен в Public University of North Macedonia, Skopje, Macedonia през 2017 г. През периода 2012-2018 г. е член на борда на директорите на Kosovo's Public Broadcaster-RTK, а през периода 1993-1998 - създавател и директор на радио и телевизия “Zeri I Kumanoves”, Kumanovo, North Macedonia.

Има своя авторска музика, създава 110 песни, записва 8 албума на поп-фолк песни, пише музика за 4 документални филма и е член на професионално жури на няколко известни фестивала.

Данни за докторантурата, дисертацията, автореферата и публикациите

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита от департамент „Музика“ на Нов български университет с Протокол No 1 от 02.07.2024 г.

Процедурата съответства на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането на ЗРАСРБ и Правилника за придобиване на научни степени във Бов български университет.

Научният труд се състои от въведение, три глави, изводи и приноси, литература и линкове с общ обем от 160 страници. От тях 156 страници са основен текст изложение и 4 страници списък с литература и линкове.

Авторефератът е изготвен коректно съобразно изискванията и дава достатъчно информация за дисертационния труд.

Представени са 6 научни публикации, които имат непосредствена връзка с научния труд по отношение на проблематиката.

Докторантът е изпълнил минималните национални изисквания на нормативните документи за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Научни приноси

Приносите са обособени в шест направления и регистрират екстракта на изложените аргументи.

1. В представения дисертационен труд за първи път са изследвани фестивалите за класическа музика в Косово и възможностите за участие на произведения от косовски композитори в периода 2000-2018 г. Като източници на изследването бяха проучени архивите на фестивалите, както печатни материали (публикувани), така и информация на официалните им уебсайтове. Бяха проучени интервюта с организатори (онлайн или в официални медии), които фестивалите използват за информиране на публиката и маркетинг на събитията. Бяха събрани печатни и електронни брошури за фестивалите.

2. Направен е анализ на събраната информация, от който се вижда, че по отношение на класическата музика в Косово преди посочения период и след 2000 г. има значителни разлики, но има и продължение на традициите. Творбите на косовски композитори традиционно заемат важно място, като често изпълнението на такива произведения е задължително в рамките на тези събития, дори и за артисти и ансамбли, които идват от страни извън Косово. След 2000 г. се забелязва интензивно разрастване на водещите международни фестивали за национална култура (обект на настоящото изследване). Фокусът на анализиранияте фестивали е върху популяризирането и промотирането на произведения на косовски композитори.

3. Особеностите на фестивалите са разгледани в хронологичен ред: Косовски KamerFest, ReMusica, DAM Festival и Chopin Piano Fest. През различните години се забелязва тенденция към въвеждане на иновации в стилистично, техническо и художествено отношение, но винаги се запазва собствената физиономия на всеки фестивал. Всички фестивали, в допълнение към изпълнителските дейности, развиват и много не-изпълнителски активности, които имат образователна и информационна функция, повече от необходима за Косово.

4. Използваният количествен и качествен метод за анализ на изследването потвърждава хипотезата, че фестивалите за класическа музика в Косово са важен форум за представяне на произведения на косовски композитори. Цифровият индекс и процентното съотношение на произведенията на композиторите като цяло и на косовските композитори в частност, както и на изпълнителите от 2011 до 2018 г. също доказват тезата.

5. Съществуват големи различия между фестивалите по отношение на включването на косовски композитори в програмата. В това отношение ReMusica води убедително със 127 композитори за периода, което означава много голямо

пространство за косовската класическа музика и особено за реализация на млади автори. На фестивала ReMusica са изпълнени най-много произведения от косовски композитори - 135. На фестивала DAM произведенията от косовски композитори са 72. На фестивала Chopin Piano Fest са изпълнени само 19 произведения, а на Kosova KamerFest броят на изпълнените произведения е още по-малък.

6. От тези данни става ясно, че фестивалите (Kosova KamerFest, Chopin Piano Fest, DAM Festival и ReMusica) се опитват да се придържат към програмната си концепция в условията на приемственост, което е мотивация за косовските композитори. Фестивалите подкрепят и поръчват нови премиерни произведения, което особено мотивира композиторите от по-младото поколение.

В докторската дисертация са направени сериозни изводи, които са много важни за музикалната култура в Косово:

- Ежегодното сътрудничество на фестивалите с Косовската филхармония (която подкрепя тези фестивали от самото начало), както и със симфоничния оркестър и хор на Косовската филхармония, не е достатъчно, което прави тези фестивали подходящи предимно за камерна музика. Причината е в липсата на пригодни зали, т.е. липсват инфраструктурни условия за изпълнение на по-широки и крупни музикално-сценични произведения - опери, балети и др. Необходимо е институциите да започнат възможно най-скоро изграждането на зала за опера и балет, каквато липсва в Прищина, Косово.
- Финансовата подкрепа за фестивалите за класическа музика идва основно от Министерството на спорта и културата и от община Прищина (където се провеждат всички фестивали). Налице е непоследователност или други бюрократични причини, които понякога застрашават изпълнението им и налагат съкращаване на бюджета. Необходимо е да се намери коректен и сигурен начин на подкрепа, който да доведе до стабилно финансиране и по-мощно провеждане на фестивалите. Това ще допринесе за повишаване на качеството им, както и за по-голяма мотивация на косовските композитори.

Заклучение

Дисертационният труд на Исмет Беджети е оригинален по своята същност. Целта на настоящата докторска дисертация - да се проучат фестивали за класическа музика в Косово и да се докаже присъствието на произведения от косовски композитори в концертите за класическа музика в Косова е постигната. Оценявайки качествата и приносния характер на изследването убедено предлагам на научното жури да присъди на Исмет Беджети образователната и научна степен „доктор“.

25.06.2024г.

Изготвил становището:
доц. д-р Цанимир Байчев